

Bijlage 2 Herijkt Plan de Venen 2006

2006REG20C

Hoofdlijnen Herijking de Venen

Notitie van de projectgroep Herijking Plan de Venen, 3 oktober 2005 vastgesteld door het Dagelijks Bestuur van Stichting Ontwikkeling de Venen.

Projectleider: Onno Raymakers, Provincie Utrecht, sector Landelijk Gebied, proces en uitvoering.

Verwijderd: ¶

Inleiding

Verwijderd: ¶
¶

Aanleiding

In december 2004 heeft het Algemeen Bestuur (AB) van Stichting Ontwikkeling de Venen met de "Bestuursnotitie: Naar een nieuw Plan de Venen?" (d.d. 071204) de agenda voor de herijking van het Plan van Aanpak de Venen (PvA 1998) besproken. Op basis hiervan heeft het nieuwe Dagelijks Bestuur (DB) van Stichting Ontwikkeling de Venen, bestaande uit vertegenwoordigers van provincies, gemeenten en waterschappen in de Venen, op 27 april 2005 de projectopdracht voor Herijking van het Plan van Aanpak de Venen 1998 vastgesteld. Het Algemeen Bestuur (AB) de Venen heeft hierover op 11 mei 2005 positief geadviseerd.

Als eerste tussenproduct presenteert de projectgroep u hierbij de hoofdlijnen voor deze herijking. De projectgroep is hierbij uit gegaan van vigerende beleidskaders voor het landelijk gebied en de kaders die Provinciale Staten van Utrecht voor deze herijking hebben aangegeven (zie kader pagina 2).

Verwijderd: het Db

Deze hoofdlijnen zijn richtinggevend voor de uitwerking. Deze uitwerking krijgt in samenspraak met de partners en met betrokkenen in de streek, in de tweede helft van 2005 vorm. Het DB heeft hierover advies aan het AB de Venen gevraagd (14 september 2005). Tevens heeft de PCLG van de provincie Utrecht hierover geadviseerd. Na vaststelling van de hoofdlijnen in het DB in oktober 2005, wordt een communicatieplan in afstemming met de communicatie over het Ontwikkelingsprogramma Groene Hart, waarin de Venen een belangrijke rol speelt, opgesteld.

Doel notitie

Met deze notitie geeft het projectgroep Herijking de Venen aan volgens welke hoofdlijnen het DB de herijking van het Plan de Venen zal gaan uitwerken. De partners in het AB de Venen wordt hierover in september 2005 om advies gevraagd.

Vervolgens stelt het DB de notitie vast en gaat het DB hiermee de dialoog aan met de vertegenwoordigende organen en met de betrokkenen in de streek.

Deze hoofdlijnen geven aan dat een groot deel van de oorspronkelijke opgaven versterkt c.q. op een andere manier zullen worden uitgevoerd. Op enkele onderdelen wordt het ambitieniveau, bij onvoldoende zicht op financiering, bijgesteld.

Om een aantal problemen op te lossen, is er een aantal nieuwe opgaven aan toegevoegd. De focus ligt op het laatste.

Na besluitvorming worden deze hoofdlijnen in overleg met actoren uit het gebied uitgewerkt en vastgelegd in een nieuw plan van aanpak (eind 2005/begin 2006).

Hierbij wordt opgemerkt dat de dynamiek in het gebied vereist dat niet alle onderdelen tot in detail worden uitgewerkt maar dat er wel afspraken over de aanpak gemaakt worden.

Verwijderd: Het DB gaat hierbij uit van vigerende beleidskaders voor het landelijk gebied en de kaders die Provinciale Staten van Utrecht voor deze herijking hebben aangegeven. (zie kader pagina 2). ¶

Verwijderd: DB

Verwijderd: wil

Opzet notitie

In de vorm van richtinggevende uitspraken met daaronder een nadere toelichting op het beleidsprobleem en onderbouwing van de oplossingsrichting, wordt aangegeven hoe de oude en nieuwe opgaven de komende maanden in een herijkt plan van aanpak worden uitgewerkt. Achtereenvolgens komen de oude opgaven, de uitvoeringspraktijk, landschap en cultuurhistorie, natuur, veenweidebeleid en het watersysteem aan de orde. Tot slot wordt nader in gegaan op de samenhang in de plattelandsontwikkeling en het te volgen communicatieproces.

Verwijderd: geeft het Db

Verwijderd: aan

Kaders Herijking, Provinciale Staten van Utrecht, februari 2005

Verwijderd: ¶

.....Pagina-einde.....

Landschap voorop!

Voor het behoud en de ontwikkeling van kernkwaliteiten van de Venen, moeten alle ontwikkelingen getoetst worden op hun effect op het landschap. Dit moet op alle schaalniveaus ontwerpmatig gebeuren.

In het herijkte plan van aanpak de Venen zijn ambities en middelen in evenwicht.

De inzet bij het bijstellen van het plan zal primair gericht zijn op het begroten van voldoende middelen voor de ambities. Op enkele ondergeschikte onderdelen wordt gezocht naar versoering. Bij een beperkt blijven van rijksmiddelen, zal de uitvoeringstermijn verlengd moeten worden.

De mogelijkheden van private financiering van collectieve doelen worden actief onderzocht en waar mogelijk benut.

Het PvA 1998 gaat uit van publieke financiering voor de (collectieve) doelen in de Venen. In de Venen zijn er ook mogelijkheden voor private financiering, die tot op heden nog onvoldoende zijn verkend. Voor het grootste deel van de opgaven in de Venen zullen echter voornamelijk publieke middelen ingezet moeten worden.

Grondgebonden veehouderij is de belangrijkste drager van het landschap.

Met faciliterend planologisch beleid, tijdelijke stimuleringsubsidies en de ontwikkeling van groenblauwe diensten kan de economische vitaliteit versterkt worden.

Het waterpeilbeheer in de veenweidegebieden is een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van de overheden.

Voor het wegwerken van achterstanden in peilbesluiten en inrichtingsmaatregelen voor adequaat peilbeheer voor alle functies, blijken forse investeringen nodig. Rood voor blauw biedt geen mechanisme om peilbeheer in de veenweidegebieden te financieren.

Niet overal inzet op particulier natuurbeheer in de Venen

Ombuiging naar (particulier) beheer wordt actief gestimuleerd in gebieden waar natuurdoelen mogelijk verenigbaar zijn met agrarisch gebruik. Daar waar ingrijpendere natuurdoelen zijn en waar terreinbeheerders al veel eigendommen hebben, wordt primair ingezet op grondverwerving.

De provincie Utrecht zet actief in op het verwerven van grond én gebouwen.

Binnen de afspraken van vrijwilligheid en grondprijnsbeleid, is voor een aantal deelgebieden een actievere aanpak nodig om de doelen te halen.

Nieuwe voorstellen eerst met het gebied bespreken.

Een goede communicatie is vereist om samen met de partijen in het gebied draagvlak voor de ontwikkelingen te krijgen. Dit betekent dat de urgentie voor nieuwe ontwikkelingen in een vroeg stadium van beleidsvorming in de vorm van voorstellen of scenario's na een publiek debat met de streek vastgesteld worden. Dat biedt de basis om tot een gezamenlijke uitwerking van de voorstellen te komen.

Versterking uitvoering opgaven 1998

Het PvA 1998, en de uitwerkingen daarvan in de gebiedsplannen en de commissie landbouw 1999-2000, kent een groot aantal opgaven op het gebied van natuur, recreatie en landbouw en daaraan gekoppeld water, milieu, landschap en leefbaarheid. Uit de evaluatie komt een aantal aanbevelingen om de uitvoering te versterken. Belangrijkste hoofdlijnen voor versterking van de uitvoering zijn:

1. De hoofdoggaven van het PvA 1998 blijven in essentie gehandhaafd.

Het DB zal de opgaven meetbaar formuleren en met een raming van de beschikbare middelen realistisch plannen voor de komende jaren.

- de ruimtelijke begrenzing van de nieuwe natuur (Ecologische Hoofdstructuur, EHS): De EHS staat niet ter discussie. Wel loopt er een onderzoek om te bezien of herbegrenzing van een beperkt deel van de geplande natuur in het Utrechtse deel van de Bovenlanden langs de Amstel en de Kromme Mijdrecht kan bijdragen aan een kosteneffectievere natuurinrichting en een robuuster watersysteem. (Projectopdracht water en herbegrenzing, DB de Venen, 29 juni 2005). De verkenning Ruimte en water in de polder Groot Mijdrecht Noord (zie punt 7, pagina 10) kan eventueel tot een verschuiving van de natuuropgave leiden. Ook de visie op de toekomstige inrichting van de veenweiden kan tot verschuivingen leiden. [De lagenbenadering is hierbij leidend.](#)
- de inrichtingsopgave voor de natuur met de in de natuurgebiedsplannen vastgelegde natuurdoelen, blijft in principe gehandhaafd. De provincies geven aan waar de strategie verwerving en waar het accent op (particulier) beheer komt te liggen. Voor het grootste deel van de natuuropgave blijft het accent op verwerving liggen. [Aan de hand van de nieuwe normkostensystematiek van LNV, zullen de ambities op haalbaarheid worden doorgerekend. Ook is het van belang te bezien of de natuurdoelen voldoende aansluiten bij de huidige wensen voor beleving van de natuur. Bij onvoldoende middelen of draagvlak kunnen de ambities worden bijgesteld.](#)
- de recreatieopgave met de ontwikkeling van recreatieve routes (wandelen, fietsen, varen), startpunten, knooppunten en bezoekerscentra blijft gehandhaafd. Vanwege gebrek aan perspectief op financiën wordt de opgave op het gebied van waterrecreatie gereduceerd tot een haalbare/financierbare aanpak. Ook de aanleg van nieuwe fietspaden zal beperkt worden.
- de landbouwopgave met structuurversterking, bedrijfsvergroting en kavelruil blijft gehandhaafd. In een gebiedsaanpak in samenhang met ontwikkeling van natuur en recreatie blijven hiervoor naar verwachting middelen beschikbaar. [Ook hier zal doorrekeningen met de nieuwe normkostensystematiek kunnen leiden tot bijstellingen van de ambities.](#)

Op onderdelen zullen de opgaven wel meer toegespitst geformuleerd worden. Ook de onderdelen milieu en leefbaarheid worden nader (SMART) gedefinieerd. De milieuopgaven zullen zich concentreren op waterkwaliteit en verdrogingsbestrijding.

Nieuwe inzichten in de wateropgaven, onder meer vanuit de kaderrichtlijn water en door de (uit de evaluatie gebleken) kosten voor duurzame inrichting van zowel natuur als landbouw, vragen om duidelijkheid op een aantal onderdelen. Daarom worden deze opgaven hieronder als nieuwe opgaven geformuleerd.

2. De uitvoeringspraktijk van de opgaven wordt aangepast.

Het DB stelt op basis van de mogelijkheden en de initiatieven vanuit de streek en na advies van het AB jaarlijks een (meerjaren) gebiedsprogramma vast. Dit is een advies aan PS van de betrokken provincies.

Het gebiedsprogramma wordt opgebouwd uit projecten met de provincies als opdrachtgever en projecten van andere actoren.

Op basis van doelen en de daarvoor beschikbare middelen vanuit Rijk en provincies worden provinciale projecten geprogrammeerd. Doelen van andere partijen kunnen met cofinanciering hier aan worden toegevoegd. Deze projecten zijn primair gericht op grondverwerving, kavelruil en fysieke inrichting voor natuur, recreatie en waterhuishouding. Hierbij blijft vrijwilligheid het uitgangspunt.

Daarnaast programmeren de provincies subsidies, waarmee partijen in het gebied projecten kunnen realiseren waarin naast de eigen doelen ook Rijks- en provinciale doelen worden gerealiseerd. Dit zal primair vorm gegeven worden met het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) binnen het wettelijk kader van de Wet op de Inrichting van het Landelijk Gebied (WILG) en de uitwerking daarvan in provinciale verordeningen. De programmering van doelen en middelen wordt in principe voor een periode van 7 jaar vastgelegd. Door ontschotting van de subsidies kan flexibel ingespeeld worden op ontwikkelingen. Feitelijke inzet zal ook in belangrijke mate afhangen van de initiatieven vanuit het gebied.

Provincies en gemeenten zullen actief bevorderen dat ook private investeringen bijdragen aan collectieve doelen.

Indien er onvoldoende zicht op financiering blijkt, worden de ambities bijgesteld.

Waterschappen accommoderen de functies met de uitvoering van hun watergebiedsplannen, waarin peilbesluiten zijn opgenomen. Deze zijn uiterlijk in 2007 voor het hele gebied van de Venen vastgesteld en zijn gedeeltelijk al in uitvoering. Waar de opgaven bijdragen aan de doelen, zijn subsidies voor de uitvoering beschikbaar. Voor een duurzame inrichting van de veenweidegebieden zoeken de overheden gezamenlijk financiering (zie hieronder).

Met de gemeenten worden afspraken gemaakt wanneer adequate bestemmingsplannen voor het hele gebied van de Venen gereed zijn. Deze bestemmingsplannen accommoderen de functies en de inrichtingsplannen. Voor een aantal deelgebieden (o.a. meer dan 250 hectare aaneengesloten natuur) is een Milieu Effect rapportage (MER) vereist. Voor de bescherming van bijzondere natuurwaarden (ecosystemen en soorten) behoeft het herijkte plan toetsing aan de Vogel- en habitatrichtlijn, c.q. de Natuurbeschermingswet. De provincies zullen de gemeenten hierbij in de bestemmingsplanprocedures ondersteunen.

De uitvoeringsorganisatie wordt aangepast aan de nieuwe werkwijze. Vanaf 2005 is al met een nieuwe sturingsstructuur gestart. Het DB beziet of en hoe een voortzetting van Stichting Ontwikkeling de Venen de uitvoeringsorganisatie bevordert. Het programmteam zal zich richten op de netwerkorganisatie en het faciliteren van voorbereiding en afstemming van projecten van de verschillende betrokken partijen. De capaciteit is flexibel en wordt bepaald door de hoeveelheid te faciliteren initiatieven en projecten. Een helder systeem van programmering, voortgangsbewaking en resultaatmonitoring vormt de informatiebasis voor alle betrokkenen.

Hoofdlijnen Nieuwe Opgaven voor herijking Plan de Venen

Vanuit recente beleidsontwikkelingen en vanuit de evaluatie is een aantal thema's voor aanpassing van het Convenant de Venen 1998 geagendeerd.

3. Alle (ruimtelijke) ontwikkelingen worden getoetst aan de bijdrage aan de kwaliteiten van het Landschap. Cultuurhistorische waarden vormen een belangrijk onderdeel van de landschapskwaliteiten.

Het DB maakt in 2005 samen met de overheden in de Venen een landschapsontwikkelingskader. Hierbij wordt aangesloten bij de kwaliteitszoning die wordt opgesteld voor het Groene Hart.

Probleem: het gebied de Venen is een belangrijke groene kamer in het Nationaal Landschap Groene Hart. Naast de archeologische waarden en historische bebouwing, hangen veel van de cultuurhistorische waarden in de Venen samen met de ontginning van het landschap. Grootschalige ontginningen, turfwinning en droogmakerijen hebben het Utrecht-Hollands veengebied tot een staalkaart van historische landinrichting gemaakt. Voorbeelden zijn de resten van de stervormige ontginning in de Ronde Venen, 12de-eeuwse cope-ontginningen met boerderijlinten in een uniek aaneengesloten poldercomplex rond Kockengen, de verschoven bebouwingslinten van Kamerik en de waaivormige verkaveling van Zegveld. Op de grens met Noord Holland ligt de Stelling van Amsterdam (Werelderfgoed/ Nationaal Landschap) en in het gebied liggen delen van de Oude Hollandse Waterlinie.

Ontwikkelingen in het landgebruik dreigen zonder sturing afbreuk te doen aan de landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten. Daarnaast kunnen ook ontwikkelingskansen onbenut blijven door onnodig restrictief beleid

Oplossingsrichting: Provinciale Staten van Utrecht hebben in februari 2005 gesteld dat alle ontwikkelingen in de Venen moeten worden getoetst aan het landschap. Daarom ontwikkelt de provincie Utrecht in samenspraak met de andere overheden, vooral de gemeenten, op basis van eerder vastgestelde landschapsbeleid een landschapsontwikkelingskader (najaar 2005, zie het bijgevoegde overzichtskaartbeeld: deze zal op onderdelen uitgewerkt worden). De provinciale cultuurhistorische atlas is hiervoor een belangrijk uitgangspunt. Het kader zal bestaan uit kaartbeelden per deelgebied en tekst. Dit betekent onder meer dat groene en recreatieve ontwikkelingen moeten passen in het ontginningspatroon en aansluiten bij lijnen in het landschap; de openheid van grote ruimten blijft geborgd. Bebouwing in het landelijk gebied wordt alleen toegevoegd binnen de ontginningslinten en gekoppeld aan de voorwaarden dat deze bijdraagt aan ruimtelijke kwaliteit en aan het beheer van de omgeving. Ecologische corridors worden gevrijwaard van intensieve ontwikkelingen.

Ontwikkelingen waarbij cultuurhistorische waarden in het geding zijn, worden aan het provinciale beleid zoals onder andere verwoord in het streekplan en de cultuurhistorische atlas getoetst. [In de bestemmingsplannen wordt de uiteindelijke belangenafweging gemaakt.](#)

Het DB zal ontwikkelingsplanologische experimenten, die bijdragen aan duurzame inrichting en beheer, stimuleren.

4. Het herijkte plan draagt bij aan de realisering van een aanvullende natuuropgave als onderdeel van de robuuste ecologische verbinding de Natte As, als de haalbaarheid vast staat.

Voor de verbinding Venen - Vechtplassen beziet het DB in overleg met het Rijk of de voorkeursvariant (of een van de andere varianten) haalbaar en financieerbaar is. Hierbij overweegt het DB of een uitbreiding van het plangebied in oostelijke richting geboden is.

Voor de verbinding ten zuiden van de Nieuwkoopse plassen beziet het DB hoe de opgave aanvullend op de Landinrichting Bodegraven Noord gerealiseerd wordt.

Probleem:

Uit evaluatie van het natuurbeleid blijkt dat de door de provincies begrensde EHS op veel plaatsen nog te versnipperd is om populaties van kwetsbare soorten voldoende overlevingskansen te bieden. Bij klimaatverandering zullen leefgebieden van soorten geleidelijk verschuiven. [Of soorten daadwerkelijk hun leefgebied geleidelijk kunnen verplaatsen, hangt af van goede verbindingen naar potentiële nieuwe leefgebieden.](#) Ook hiervoor biedt de huidige (geplande) EHS onvoldoende mogelijkheden.

Oplossingsrichting:

Rijk en IPO hebben in 2003 een aanvullende natuuropgave afgesproken, onder de voorwaarde dat er voldoende zicht op financiering is. Met robuuste ecologische verbindingen worden de belangrijkste natuurgebieden met elkaar verbonden om de overlevingskansen van ecosystemen te verhogen door uitwisseling van soorten mogelijk te maken. Als onderdeel van de nationale Natte As van de Zeeuwse Delta tot aan het Lauwersmeer zijn in 2002 verkenningen uitgevoerd naar de ontwikkeling van de robuuste verbinding tussen de Nieuwkoopse plassen en zuidelijker gelegen natuurgebieden (Verkenning Natte As Zuid-Holland, 2002). Voor het gebied binnen de Landinrichting Bodegraven geeft de verkenning aan dat een aanvullende natuuropgave van circa 200 ha gewenst is.

Voor de natuur tussen de Nieuwkoopse plassen en het Vechtplassengebied is de verkenning in 2005 aangevuld (Verkenning Natte As Utrecht; Basisrapport en Beslisnotitie, april 2005). De beslisnotitie is bijgevoegd.

Voor het gebied van de Ronde Venen en aanvullend het gebied met de infrastructuur corridor Amsterdam/Utrecht geeft de verkenning aan dat het een moeilijk gebied is vanwege bebouwing, infrastructuur en recreatie, maar dat een robuuste verbinding wel realiseerbaar is.

Er zijn drie tracévarianten uitgewerkt (zie kaarten pagina 14-16 Beslisnotitie). Hier is een aanvullende natuuropgave van circa 400-800 ha geraamd, kostenschatting € 82-126 miljoen, afhankelijk van te nemen barrières in het tracé. Provincie Utrecht overlegt met het Rijk over het ruimtebeslag, de financiering en de haalbaarheid van de ontsnippering van de (Rijks) infrastructuur. [Indien Rijk en Provincie de Natte As \(m.n. financieel\) haalbaar achten, zal de Provincie onderzoeken hoe de tracékeuze ruimtelijk en maatschappelijk haalbaar gemaakt kan worden. Het grote ruimtebeslag voor natuur- en recreatiefuncties in gemeente De Ronde Venen is daarbij een belangrijk aandachtspunt.](#)

De uiteindelijke keuze behoeft afstemming met de keuze voor de toekomstige inrichting van Groot Mijdrecht Noord (zie ad 7, pag. 9) en met de visie veenweiden ([robuust peilbeheer, zie ad 5, pag. 7](#)).

Verwijderd: 1

Verwijderd: (

Verwijderd: 7

Verwijderd: ¶
¶

5. De stuurgroep veenweiden ontwikkelt een samenhangende visie voor de ontwikkeling van de westelijke veenweidegebieden.

Het DB zal op basis van deze visie afwegen hoe het Plan de Venen hierop zal worden aangepast.

Probleem: Melkveehouderij vraagt om een drooglegging die leidt tot bodemdaling (zie ook onder 6).

Rentabiliteit van de melkveehouderij neemt af. De kavelstructuur is een belangrijke landschappelijke kwaliteit, die echter niet optimaal is voor de bedrijfsvoering.

Oplossingsrichting: De overheden hebben met de agenda voor de westelijke veenweiden in juni 2004 een aantal ontwikkelpunten afgesproken.

De belangrijkste afspraken zijn:

1. De overheden formuleren een lange termijn visie voor de westelijke veenweiden. (gereed begin 2006).
2. De waarden van het landschap zijn groot en de meest kosten effectieve beheerder ervan is veelal de grondgebonden (melk)veehouderij. Om die tegemoet te komen in de kosten van het beheer wordt vanaf 2007 jaarlijks een hectarevergoeding van 94 € per ha toegepast en worden de ondernemers uitgedaagd om extra groene en blauwe diensten te leveren voor de versterking en instandhouding van dit landschap (actie: Rijk, provincies en waterschappen).
3. De westelijk veenweidegebieden hebben een comparatief voordeel doordat zij hoge landschappelijke waarden combineren met een ligging nabij of liever gezegd in de Randstad. Het is de uitdaging aan ondernemers om een multifunctionele bedrijfsvoering in te richten, waarbij naast productie van melk, ook hoogwaardige verblijfsrecreatie wordt geboden, arrangementen voor de stedeling, verwerking van producten, etc. Hiervoor moet er meer ruimte komen in de ruimtelijke ordening (actie provincies en gemeenten).
4. Regionale overheden hanteren een helder ruimtelijk beleid voor woningbouw in de veenweiden: in principe geen bebouwing omdat dat de beheerslasten voor de toekomst vergroot. Door het scherp stellen van de bebouwingsgrens kan de grondprijs verder dalen, dat de rentabiliteit van bedrijven ten goede komt.
5. Water en ruimtelijke ordening: het grootste probleem in het waterbeheer is dat alle functies maximaal moeten worden bediend en dat bijvoorbeeld in de landbouw iedere grondgebruiker eenzelfde drooglegging wil. Dat kan niet langer. Het watersysteem moet robuuster en daardoor goedkoper en veiliger. Dat houdt in dat er grotere peilvakken komen en daarbinnen een grotere variatie in drooglegging zonder onderbemalingen. Daardoor worden de ongelijkheden binnen en tussen bedrijven groter. Compensaties en flankerend beleid zijn daarbij essentieel. Regionale overheden (provincies en gemeenten) moeten deze doelen gezamenlijk realiseren en met flankerend RO beleid, de waterschappen gaan ondersteunen bij het nemen van peilbesluiten (zie hieronder)

6. Voor de investeringslasten voor het peilbeheer in het veenweidegebied zoeken de overheden gezamenlijk financiering.

Het DB beziet op welke onderdelen de financiering van watergebiedsplannen ondersteund kan worden.

Probleem waterpeilbeheer veenweiden

- Peilbesluiten zijn vaak verouderd met als gevolg dat door de bodemdaling de peilen voor de landbouw te hoog zijn.
- De aanwezigheid van (vele) onderbemalingen en kleine peilgebieden maken het waterbeheer ingewikkeld (versnippering).
- Het waterbeheer hoort in handen te zijn van de waterbeheerder en slechts bij uitzondering in handen van particulieren. De vele onderbemalingen zijn hiermee in strijd.
- De (nieuwe) natuurgebieden zijn niet gebaat met een lager peil, maar vaak juist met een hoger peil. Ze moeten daarom vaak worden gescheiden van de landbouwgebieden.
- De aanwezige bebouwing is niet gebaat met peilverlaging of verhoging en moet daarom vaak worden gescheiden van de landbouw en natuurgebieden.
- Om alle functies te accommoderen zijn hoge investeringen nodig. (Evaluatie de Venen, 2004)

Oplossingsrichting

De waterschappen hebben uiterlijk in 2007 gebiedsdekkende peilbesluiten, c.q. watergebiedsplannen. Daarin wordt kosteneffectief peilbeheer voor alle functies na afweging van belangen geregeld.

Vanwege de hoge lasten voor de instandhouding van dit hooggewaardeerde landschap onderzoeken Rijk en Provincies mogelijke bijdragen (onder meer vanuit het Fonds Economische Structuurversterking) aan investeringen voor een betere waterhuishouding.

Voor kosteneffectieve nieuwe natuur stelt het Rijk met een nieuw systeem van normkosten meer geld voor inrichting beschikbaar. [Onderzocht wordt of dit toereikend is.](#)

Met opmaak

7. Provincie Utrecht, Gemeente De Ronde Venen en het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht verkennen verschillende opties voor de toekomstige inrichting van de polder Groot Mijdrecht Noord, variërend van uitvoering van de afspraken in het PvA De Venen 1998 tot een nieuwe multifunctionele plas.

Het DB zal in 2006 afwegen of en hoe het plan de Venen hierop wordt aangepast.

Probleem Droogmakerijen

In de laag gelegen droogmakerijen is op een aantal plaatsen risico voor wateroverlast en een slechte waterkwaliteit door vervuilde/zoute kwel. Verdergaande bodemdaling als gevolg van behoefte ontwatering voor de landbouw, vergroot de problemen en leidt tot op termijn tot steeds minder goede beheersing van de waterhuishouding.

Oplossingsrichting: Een voorverkenning naar wateropgaven in de Ronde Venen wijst uit dat de focus van waterproblemen en mogelijke oplossingen ligt in de polder Groot Mijdrecht Noord. GS van provincie Utrecht, B&W van De Ronde Venen en het DB van Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht hebben besloten een verkenning uit te voeren naar de toekomst van de polder Groot Mijdrecht Noord. Hierbij worden verschillende opties voor de toekomstige inrichting van de polder beeld gebracht met consequenties voor bewoners, water, natuur, recreatie en economie. Opties die verkend worden, variëren van uitvoering van de afspraken in het PvA De Venen 1998 tot realisatie van een nieuwe multifunctionele plas. Als referentie geldt het stopzetten van alle interventies door overheden.

De verkenning is naar verwachting gereed in 2006. Dan zal worden afgewogen of eerdere besluiten in het kader van het PvA 1998 en het gebiedsplan Groot Mijdrecht Noordwest (2000) worden herzien. Vooral nog gaat het DB ervan uit dat de natuuropgave in Groot Mijdrecht Noordoost in de toekomst gehandhaafd blijft. De uiteindelijke keuze behoeft afstemming met de keuze voor de Natte as (zie ad 4, pag. 6).

Provincie Zuid Holland en Hoogheemraadschap Rijnland onderzoeken een vergelijkbare problematiek in de polders ten westen van de Nieuwkoopse Plassen. Er zijn nu nog geen concrete verwachtingen dat er op korte termijn planaanpassing gewenst is.

8. Oude en nieuwe opgaven worden in het herijkte plan gebundeld in een samenhangend programma voor duurzame plattelandontwikkeling.

Het DB beziet hoe de fysiek–ruimtelijke opgaven aangevuld kunnen worden met sociaal-economische stimuleringsmaatregelen. De visie van betrokkenen in het gebied is hierbij het uitgangspunt.

Het DB onderzoekt hoe het programma van een investeringsstrategie kan worden voorzien die van publieke en private financiering gebruik maakt.

Beide onderdelen worden nadrukkelijk geagendeerd bij het ontwikkelings- en uitvoerings-programma voor het Groene Hart dat wordt opgesteld in opdracht van de stuurgroep Groene Hart.

Probleem

De afname van het aantal agrarische ondernemers, de druk op de inkomens van de melkveehouderij in de Venen, de toenemende behoefte aan recreatie, rust en ruimtebeleving, druk op het voorzieningenniveau in de kleine kernen; dit zijn enkele uitingen van de veranderingen die in het gebied plaatsvinden.

Oplossingsrichting

De basisgedachte van het plan de Venen is dat de functieverandering voor natuur, recreatie en eventueel ook waterberging, goed gematched kan worden met de autonome krimp in de melkveehouderij. Deze match is met name ruimtelijk, waarbij de blijvende landbouw met flankerend beleid wordt ondersteund. De vraag is of dit voldoende is voor de sociaal-economische vitaliteit van het gebied.

Vanuit een aantal verschillende invalshoeken worden ontwikkelingen gestimuleerd die de plattelandseconomie en de leefbaarheid ten goede komen. Voorbeelden zijn de kwaliteitsimpuls Groene Hart en de Leader+ aanpak in de Weidse Veenweiden. Echter een gedeeld ontwikkelingsbeeld en inzicht in welke ontwikkelingen prioriteit zouden moeten krijgen, ontbreekt.

Het DB wil daarom dit beeld met de belanghebbenden in de streek ontwikkelen. Op basis van dit beeld kunnen prioriteiten gesteld worden en keuzen welke ontwikkelingen in een actieprogramma zullen worden gestimuleerd. Hierbij denkt het DB aan activiteiten op het gebied van streekproducten, landbouw en zorg, plattelandstoerisme, innovaties en groen en blauwe diensten.

Proces en Communicatie

Het DB gaat met bovenstaande hoofdpijnen de dialoog met de streek aan. Het grootste deel van de ontwikkelkracht zal vanuit de belanghebbenden in de streek zelf moeten komen. Het DB zal bezien waar deze ontwikkelkracht gefaciliteerd of actief gesteund kan worden. Dit kan door samenwerking van overheden op verschillende beleidsterreinen (bijvoorbeeld ruimtelijk ordening, milieu en water), maar ook door het gericht inzetten van middelen (geld, menskracht).

De Globale functiekaart bij deze notitie geeft aan waar het DB de belangrijkste ruimtelijke veranderingen in het herijkte plan de Venen voorziet. Deze zijn globaal aangegeven. Het lopend onderzoek, het communicatieproces en de onderlinge samenhang van de opgaven kunnen nog leiden tot bijstelling van deze keuzen. In de te maken plankaart en de daarop volgende bestemmingsplannen en natuurgebiedsplannen zal uiteindelijk de gewenste duidelijkheid over de uitwerking van de ruimtelijke keuzen gegeven worden.

De communicatie is complex, omdat er problemen op verschillende schaalniveaus en op verschillende thema's spelen, die ook vanuit verschillende samenwerkingsverbanden worden aangepakt.

De ontwikkeling van het Nationaal landschap Groene Hart en van de agenda voor de westelijke veenweiden worden vanuit de stuurgroep Groene Hart aangestuurd.

De inzet van het Rijk wordt gecoördineerd door minister Veerman.

Aanpak vanuit diverse deelgebieden en thema's worden door verschillende groepen gestuurd. Voorbeelden zijn de SUW (samenwerking van gemeenten in Utrecht west), het Rijnstreekberaad, de stuurgroep Marickeland (Parklandschap Groot Mijdrecht Zuid) en de Plaatselijke Groep de Weidse Veenweiden (Leader + programma).

Daarnaast zijn er ook een aantal samenwerkingsverbanden van maatschappelijke groeperingen actief.

Uiteindelijk zijn het de gekozen besturen en volksvertegenwoordigers (GS-PS; B&W + gemeenteraad; DB-AB waterschappen), die de definitieve besluiten moeten nemen.

Het DB zal de verbindende communicatieschakel vormen voor de activiteiten van de verschillende overheden die voor het gebied van belang zijn. Het DB wil daarbij ook nadrukkelijk de wensen vanuit het gebied met elkaar in verband brengen en waar nodig doorsluizen naar de diverse verantwoordelijken voor de aanpak.

Het DB zal hiervoor een programma communicatieplan opstellen. Onderdeel hiervan zal het "mee produceren van beleid" door betrokkenen in het gebied zijn. Hun kennis, wensen en mogelijkheden zullen (waar mogelijk) worden gematched met de gewenste ontwikkelingen, beleidskaders en beschikbare middelen.

Vervolgplanning Herijking Plan de Venen

De tweede helft van 2005 gaat het DB de Venen de dialoog over deze hoofdlijnen aan met de partners in het AB, de betrokken bestuursorganen en andere belanghebbenden. Vervolgens worden in het herijkte plan de afspraken over ruimtelijke keuzen, doelen, middelen, planning en aanpak vastgelegd. Het DB wil het Convenant de Venen 1998 aanpassen volgens bovenstaande hoofdlijnen en deze in een Samenwerkingsovereenkomst de Venen 2006 bekrachtigen. Deze overeenkomst zal fungeren als gebiedsplan in het kader van de WILG. Het DB wil alle convenantpartijen bij deze nieuwe samenwerkingsovereenkomst betrekken. Bij blijvend onoverbrugbare meningsverschillen zullen de overheden de knoop doorhakken.

In onderstaand kader is een voorlopige planning gegeven. De haalbaarheid wordt beïnvloed door onzekerheden over de uitkomsten van enkele onderzoekstrajecten en inbedding van een MER procedure.

Planning	
DB de Venen	29 juni 2005
AB de Venen	14 september 05
GS/PCLG's/Statencies	september-oktober 05
DB/AB waterschappen	september-oktober 05
B&W/gemeenteraden	september-oktober 05
Overleg belanghebbenden	september-november 05
Uitwerking onderdelen	september-november 05
Afweging in concept plan	december 05
Advies DB over conceptplan	december 05- januari 06
Ontwerpplan + convenant	januari 06

Het DB gaat verder met de uitvoering van het Plan van Aanpak 1998 tot het herijkte plan is vastgesteld. Op onderdelen kan de besluitvorming wel worden uitgesteld indien duidelijk is dat de herijking tot grote risico's op kapitaalvernietiging in de nabije toekomst zou kunnen leiden.

Bijlagen

- Globale Functiekaart de Venen
- Kaartbeeld Landschapskader de Venen
- Beslisnotitie Verkenning Natte As
- Notitie Opmerkingen AB de Venen 14 september 2005